

BETÆNKNING

afgivet af

Lovudvalget

vedrørende

**EM 2016/88: Forslag til Inatsisartutbeslutning om,
at Naalakkersuisut pålægges
at ophæve Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 19 af 5. oktober 2006
om fastsættelse af sommertid.**

Afgivet til forslagens 2. behandling

Lovudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Anders Olsen, Siumut, formand
Inatsisartutmedlem Michael Rosing, Demokraterne, næstformand
Inatsisartutmedlem Iddimanngiuu Bianco, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Laura Tàunâjik, Siumut
Inatsisartutmedlem Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit

1. Om forslaget og dets baggrund

Forslagsstiller ønsker, at vi afskaffer overgangen til sommer- og vintertid.

Forslagsstiller peger på, at vi ikke har samme energibesparelsesfordele som en række andre lande, som benytter denne ordning, dels fordi lysforholdene her i landet er anderledes, dels fordi 70 % af vores e-forsyning er baseret på vandkraft.

Endvidere peger forslagsstiller på, at f.eks. Island ikke er omfattet af ordningen, ligesom størstedelen af verdens befolkning ikke er det.

Endelig peger forslagsstiller på, at en række undersøgelser viser, at der er en række negative konsekvenser forbundet med overgangen til sommertid, herunder en øget risiko for

hertetilfælde, en forøgelse af antallet af selvmord, trafikulykker, og arbejdsulykker samt nedsat produktivitet.

2. Naalakkersuisuts svarnotat

Naalakkersuisut oplyser i sit svarnotat, at sommertid anvendes i stort set hele Europa og i Nordamerika med ganske få undtagelser.

Det er på denne baggrund Naalakkersuisuts opfattelse, at det ud fra en samlet betragtning er mere hensigtsmæssigt at følge anvendelsen af sommertid i de fleste af de lande, som borgere, erhvervsliv og myndigheder i Grønland dagligt er i kontakt med, end at undlade brugen af sommertid.

3. Ændringsforslag

Under førstebehandlingen fremsatte et parti (Demokraterene) følgende ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at undersøge fordele og ulemper ved at ophæve bekendtgørelse nr. 19 af 5. oktober 2006 om fastsættelse af sommertid. Og at undersøge fordele og ulemper ved at bruge en anden tidszone end den vi bruger i dag. Tidszonerne UTC, UTC-3, og UTC-5 (alle uden sommertid) skal som minimum indgå i undersøgelsen.

Ændringsforslaget er begrundet med, at alle argumenter for og imod en eventuel afskaffelse af sommertids-ordningen bør afdækkes og vurderes. Partiet bag ændringsforslaget finder det ønskeligt, at en undersøgelse samtidig afdækker fordele og ulemper ved at overgå til en anden tidszone, f. eks. amerikansk østkyst tid. Partiet bag ændringsforslaget henviser til, at dette ville indebære, at vinter-dagslyset i sydvest Grønland, hvor hovedparten af landets befolkning bor, bryder frem ved arbejdsdagens slutning, så man får mulighed for at tage ud i naturen eller bare opholde sig lidt ude, mens det er lyst, hvilket ville give os alle et sundere liv.

4. Om sommertidsordningen

Som de første lande indførte Østrig og Tyskland den 30. april 1916 sommertid. Tiltaget havde til formål at spare energi og havde sin baggrund i, at der efter 1. verdenskrig var knaphed på olie. Senere samme år blev ordningen indført i en række andre europæiske lande, heriblandt Danmark, men blev ikke videreført. Under 2. verdenskrig blev ordningen genindført i blandt

andet Danmark, men heller ikke denne gang holdt ordningen ved. Først fra 1980 har Danmark haft fast sommertid¹.

Omkring 70 lande har i dag indført ordningen.

EU harmoniserede i 1996 sommertidsordningerne, således at sommertiden indtræder samtidigt og for samme periode i alle EU-landene. Reglerne er i dag fastlagt i EU-direktiv 2000/84/EF. Ifølge direktivet skal EU-Kommissionen hvert femte år offentliggøre sommertidens start og slut for de kommende fem år. Efter EU-Kommissionens bestemmelser starter vintertid altid den sidste søndag i oktober. Den går derefter helt frem til den sidste søndag i marts.

Sommertidsordningen er indført for at få det meste ud af dagslyset om aftenen.

I dag er den energibesparende effekt af sommertid imidlertid ret begrænset, hvilket hænger sammen med, at man i dag bruger mindre strøm til belysning end tidligere. Udbredelsen af spare-pærer og LED-belysning har reduceret elforbruget betydeligt, og belysning udgør ikke længere en særlig stor del af det samlede elforbrug.

Ifølge DONG Energy's målinger indebærer ordningen kun en samlet årlig besparelse omkring én procent af elforbruget i Danmark.²

Lovudvalget er ikke i besiddelse af oplysninger til belysning af, i hvilket omfang ordningen indebærer energibesparelse her i landet, men noterer sig på samme måde som forslagsstiller, at fordelingen af lyse og mørke timer her i landet adskiller sig fra fordelingen i en række europæiske lande, og at en meget stor del af det grønlandske elforbrug desuden stammer fra vandkraft.

Mulige negative effekter

Som påpeget af forslagsstiller har flere videnskabelige undersøgelser påvist en række negative effekter af sommertidsordningen. Disse effekter antages at være knyttet til søvnforstyrrelse og ændring af den biologiske rytme. En række af disse undersøgelser er omtalt i beslutningsforslagets begrundelse.

Supplerende kan nævnes, at forskerne fra University of Colorado har undersøgt antallet af indlæggelser umiddelbart før overgangen til sommertid og vintertid og mandagen umiddelbart efter, gennem 4 år. Undersøgelsen, som er fra 2014, påviser en 24 procent større risiko for, at man får hjerteproblemer på mandagen efter skiftet til sommertid, end på andre mandage. Til

¹ National Geographic 24. oktober 2015

² Berlingske 29. oktober 2012

gengæld reduceres risikoen for at få et hjerteanfald med 21 procent mandagen efter overgang til vintertid – hvor dagen bliver en ekstra time længere.

Nævnes kan også en undersøgelse fra det svenske Karolinska Institutet, offentliggjort 2008 i tidsskriftet *New England Journal of Medicine*. Undersøgelsen påviser, at antallet af blodpropper i hjertet i Sverige i gennemsnit stiger med omkring fem procent den første uge af sommertiden. Til gengæld medfører overgangen til vintertid en reduktion i risikoen for blodpropper mandagen efter. Samlet set er den nedsatte risiko i forbindelse med overgangen til vintertid dog mindre end den øgede risiko, der er forbundet med skiftet til sommertid.

Ikke alle studier af negative konsekvenser i forbindelse med sommertidsordningen er dog entydige, og visse undersøgelser er omtvistede.

EU

Som påpeget af Naalakkersuisut i svarnotatet til førstebehandlingen, kan der være fordele forbundet med, i forhold til spørgsmålet om sommertid, at indrette sig på samme måde som lande, vore virksomheder og myndigheder er i daglig kontakt med. Det kan derfor også være af interesse for bedømmelsen af det foreliggende beslutningsforslag at se på, hvorledes EU, hvorledes EU har forholdt sig til spørgsmålet om, hvorvidt fordelene ved sommertid overstiger ulemperne.

I 2007 afgav EU-kommissionen en rapport³ til blandt andet Europaparlamentet vedrørende sommertidsdirektivets⁴ virkninger. Rapporten indeholdt blandt andet følgende konklusioner:

- Sommertidsordningen bidrager til at mindske energiforbruget. Besparelserne er dog relativt begrænsede og desuden vanskelige at beregne.
- Undersøgelser af miljøpåvirkningen peger i forskellig retning, og gør det ikke muligt at drage endelige konklusioner.
- Sommertidsordningen giver bedre mulighed for (udendørs) fritidsaktiviteter.
- Med hensyn til helbredsmæssige effekter vurderer eksperter på grundlag af den eksisterende viden på området, at de fleste tilpasnings-gener i forbindelse med tidsændringerne er kortvarige og ufarlige.

³ KOM(2007)739

⁴ EU-direktiv 2000/84/EF

- Der ses ikke at kunne dokumenteres nogen klar sammenhæng mellem overgangen til sommertid og antallet af biluheld.

Kommissionen vurderede på baggrund heraf, at sommertidsordningen fortsat var hensigtsmæssig. Kommissionen konstaterede i den forbindelse, at intet medlemsland udtrykt ønske om at afskaffe eller ændre ordningen. Kommissionen understregede derimod vigtigheden af at fastholde harmoniseringen af ordningen, og dermed skabe optimale betingelser for den indbyrdes samhandel.

EU-kommissionen har efterfølgende, den 17. maj 2010, i et svar på et spørgsmål fra et medlem af Europaparlamentet⁵ henvist til rapporten fra 2007. Hvad angår energibesparelser bekræfter rapporten tidligere undersøgelser, som viser, at besparelserne er beskedne, set i forhold til det samlede el-forbrug. I Frankrig udgør besparelsen f.eks. blot 0,014 % af det samlede forbrug.

I svaret anførte Kommissionen blandt andet, at kommissionen ikke finder det godtgjort, at sommertidsordningen skulle indebære helbredsrisici. Kommissionen henviste til, at der blandt eksperter er enighed om, at eventuelle tilpasningsvanskeligheder i forhold til overgangen til sommertid er midlertidige og ikke udgør en alvorlig helbredstrussel.

Yderligere henviste Kommissionen til, at sommertidsordningen ikke har givet anledning til bekymring fra medlemslandenes side (Intet medlemsland har udtrykt ønske om en ændring af den gældende ordning). Kommissionen så derfor ingen grund til at afskaffe ordningen.

Europa-Parlamentet har siden (den 24. marts 2015) afholdt en offentlig høring med titlen "Er det på tide igen at drøfte spørgsmålet om sommertid?", hvorunder eksperter forelagde de seneste forskningsresultater om sommertidsordningen mulige indvirkning på transport og turisme, europæisk industri og sundhed og energibesparelser. En række ekspert-indlæg omhandlede mulige negative konsekvenser af ordningen.

Senest har EU-kommissær Violeta Bulc den 5. oktober 2016 bekendtgjort, at hendes embedsværk ville analysere virkningerne af den nuværende ordning.

5. Lovudvalgets indstilling

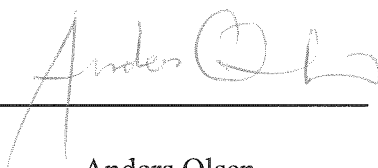
Et flertal i udvalget bestående af Siumut og Inuit Ataqatigiit indstiller under henvisning til Naalakkersuisuts svarnotat forslaget til forkastelse.

⁵ E1948-2010

Et flertal i udvalget bestående af Siumut og Inuit Ataqatigiit indstiller samtidig Demokraternes ændringsforslag til forkastelse.

Et mindretal i udvalget bestående af Demokraterne har fremsat ændringsforslag, og indstiller under henvisning til ændringsforslagets begrundelse ændringsforslaget til vedtagelse.

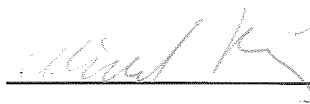
Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

Anders Olsen
Formand
Siumut

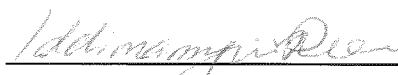

Laura Täunâjik
Siumut

Michael Rosing
Demokraterne

Debora Kleist
Inuit Ataqatigiit

Iddimangiiu Bianco
Inuit Ataqatigiit